

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра теорії і методики навчання мистецьких дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри ТМНМД
Олена МАРТИНЕНКО
“ _____ ” _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти

ТЕОРІЯ МУЗИКИ І СОЛЬФЕДЖІО

Спеціальність 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)

Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Бердянськ, 2021

Робоча програма з дисципліни «Теорія музики і сольфеджіо» для здобувачів освітнього ступеня бакалавр спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво та англійська мова).

Розробники: доцент Бурназова В.В.

Робочу програму погоджено робочою групою освітньо-професійної програми «Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)» та схвалено на засіданні кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін від 17 серпня 2021 року протокол № 1

Завідувач кафедри теорії і методики
навчання мистецьких дисциплін

_____ Олена МАРТИНЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Віра БУРНАЗОВА

Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
	Спеціальність 014 Середня освіта Предметна спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)		
Модулів – 6	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 6		1-й	
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
Мова навчання: Українська		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		20 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	10 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		120 год.	158 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
Екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 60 год. (33%):120 год. (67%)

для заочної форми навчання – 22 год. (12%) : 158 год. (88%)

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *Теорія музики та Сольфеджіо* є:

організація професійного музичного слуху і розвиток у студентів звуковисотних, метроритмічних, структурних слухових уявлень, музичної пам'яті і аналітичного мислення, необхідних для професійного сприйняття музики та активному використанню в художньо-мистецькій і музично-педагогічній практиці.

Основними завданнями вивчення дисципліни *Теорія музики та Сольфеджіо* є:

- розвиток чистого, ритмічного, виразного інтонування мелодії в різних ладах і у фактурі різної складності;
- формування навичок співу з листа без інструментального супроводу одноголосних і багатоголосних музичних прикладів;
- формування навичок інтонації звукорядів різних ладів, окремих інтервалів, акордів, ритмічних рисунків, ступенів ладу, інтервальних і акордових побудов;
- формування навичок визначення на слух звукорядів різних ладів, окремих інтервалів, акордів, ритмічних рисунків, ступенів ладу, інтервальних і акордових побудов;
- формування навичок запису одноголосних і двоголосних періодів різної будови в розмірах 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8;
- формування навичок написання музичних побудов для їх подальшого співу або письмового слухового аналізу.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

ЗК-3. Здатність до навчання, самонавчання й опанування сучасних знань, необхідних для організації ефективної діяльності у професійній сфері; пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-6. Здатність до особистісного і професійного самовизначення, самоствердження й самореалізації; толерантного ставлення до всіх суб'єктів педагогічної взаємодії.

ЗК-7. Здатність до організації партнерсько-лідерських стосунків, створення команди односторонців, ухвалення ефективних рішень у стандартних та невизначених умовах та готовність брати відповідальність за результати спільної діяльності.

ЗК-8. Здатність діяти на основі принципів і норм педагогічної етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й здобувачами освіти на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі.

ФК 1. Здатність систематично застосовувати набуті теоретичні і методичні знання, критично аналізувати концептуальні історичні, філософські, психолого-педагогічні, музично-теоретичні, вокальні, диригентсько-хорові, інструментальні принципи, методи і технології з урахуванням англомовного контексту.

ФК 9. Здатність до різних видів виконавської діяльності: вокальної (інтерпретація вокальних творів державною, англійською та мовами національних спільнот Північного Приазов'я), інструментальної (інтерпретація інструментальних творів, в тому числі і композиторів Північно-Східного регіону) на регіональному, національному, європейському та глобалізаційному рівнях (фестивалі, конкурси, майстер-класи тощо) із застосуванням англомовної комунікації.

ФК 10. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті психолого-педагогічні, музично-теоретичні, методичні, англомовні знання, вокальні, диригентсько-хорові, інструментальні навички для продовження навчання із значним ступенем автономії.

ПРН 2. Генерувати базові знання та розуміння основ музичного мистецтва, інших видів мистецтв, англійської мови у професійній діяльності.

ПРН 7. Демонструвати знання спеціальної музичної термінології англійською мовою та

навички сольфеджування, читання музичного матеріалу з аркуша, акомпанування, імпровізування, транспонування музичних творів.

ПРН 8. Застосовувати знання на сучасному рівні з музичного мистецтва, суміжних мистецтв (вокального, інструментального, образотворчого, хореографічного та ін.) та англійської мови з метою розуміння міждисциплінарних зв'язків між ними для подальшої їх інтеграції в освітньому процесі.

ПРН 9. Класифікувати, співвідносити, критично аналізувати й оцінювати відкриті джерела інформації державною і англійською мовами для проведення освітньої діяльності та наукового пошуку.

ПРН 13. Створювати в освітньому середовищі партнерсько-лідерські стосунки в командах однодумців, дискутувати, експериментувати, аргументувати, підсумовувати, ухвалювати ефективні рішення у стандартних і невизначених умовах, брати відповідальність за результати спільної діяльності.

ПРН 14. Планувати, організовувати, здійснювати, підводити підсумки самостійної роботи, уміти отримувати результат у визначений deadline з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

Програма освітнього компоненту

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МУЗИЧНА ФОНЕТИКА

Тема 1. Вступ. Основні художні закономірності музики.

Музичний звук та його властивості. Звук як фізичне явище. Висота звука (частота коливань). Сила звука (амплітуда коливань). Тембр звука (фарби звука). Тривалість звука (тривалість коливань). Резонанс.

Тема 2. Музична система. Натуральний звукоряд. Регістри. Октави. Мажорний лад і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МУЗИЧНА МОРФОЛОГІЯ. ЛАД.

Тема 3. Мінорний лад (три види) і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди.

Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Стійкі і нестійкі ступені. Головні та побічні ступені. Головні та побічні функції. Основні та змінні функції.

Тема 4. Квінтове коло. Літерне позначення звуків і тональностей.

Мажорні тональності. Мінорні тональності. Енгармонізм тональностей. Квінтове коло тональностей.

Тема 5. Енгармонізм звуків і тональностей. Тональності однойменні і паралельні.

Тони і півтони діатонічні і хроматичні. Транспозиція. Транспонування ступеневе і інтервальне.

Тема 6. Особливі діатонічні лади.

Особливі діатонічні лади: 7-ступеневі і 5-ступеневі. Збільшений і зменшений лади. Цілотонова гама. Українські лади.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МУЗИЧНА МОРФОЛОГІЯ. РИТМ.

Тема 7. Ритм. Метр. Розмір.

Прості і складені розміри. Правила групування тривалостей у розмірах 2/4, 4/4, 3/4, 6/4.

Правила групування тривалостей у розмірах 3/8, 6/8, 12/8 та винятки при групуванні.

Правила групування тривалостей у розмірах (5/4, 5/8, 7/4, 7/8). Перемінні розміри

Тема 8. Збільшення і зменшення тривалостей в розмірах.

Особливі види ритмічного ділення $2/4 < 2/2 < 2/1$; $3/8 < 3/4 < 3/2$

Групування тривалостей у вокальній (запис мелодії з текстом) та інструментальній музиці.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. НОТНА ГРАФІКА

Тема 9. Історія нотного письма. Літерні нотації. Невми. Реформа Гвідо Аретинського. Мензуральна нотація. Давньоруська знаменна нотація. Цифрові нотації.

Тема 10. Ключі «До» (альтовий, теноровий, баритоновий ін.) Знаки спрощення та скорочення нотного письма.

Особливості перекладення мелодії із скрипкового ключа в альтовий. Особливості перекладення мелодії із басового ключа в теноровий. Знаки спрощення нотного письма. Знаки скорочення нотного письма. Скорочення у рукописному нотному тексті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ІНТЕРВАЛИ

Тема 11. Інтервали.

Інтервали на ступенях натурального і гармонічного мажору і мінору. Побудова інтервалів від звуку з розв'язанням у всі можливі тональності. Енгармонізм інтервалів.

Тема 12. Складені інтервали.

Виразові можливості інтервалів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. АКОРДИ**Тема 13. Збільшені і зменшені тризвуки в мажорі і мінорі**

Альтерація акордів. Принцип побудови та розв'язання.

Тема 14. Домінантовий септакорд. Зменшений септакорд і його обернення від звуку.

Малий мінорний септакорд і його обернення від звуку.

Принципи побудови, обернення та розв'язання.

4. Структура навчальної дисципліни

1	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	пр.	с.р.		л	пр.	с.р.
2	3	4	5	6	7	8	9	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МУЗИЧНА ФОНЕТИКА								
Тема 1. Вступ. Основні художні закономірності музики. Музичний звук та його властивості. Звук як фізичне явище. Висота звука (частота коливань). Сила звука (амплітуда коливань). Тембр звука (фарби звука). Тривалість звука (тривалість коливань). Резонанс.	6	-	-	6	6	-	-	6
Тема 2. Музична система. Натуральний звукоряд. Регістри. Октави. Мажорний лад і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди.	14	2	4	8	14	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	20	2	4	14	20	-	-	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МУЗИЧНА МОРФОЛОГІЯ. ЛАД.								
Тема 3. Мінорний лад (три види) і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Стійкі і нестійкі ступені. Головні та побічні ступені. Головні та побічні функції. Основні та змінні функції.	10	2	4	4	10	2	-	8
Тема 4. Квінтове коло. Літерне позначення звуків і тональностей. Мажорні тональності. Мінорні тональності. Енгармонізм тональностей. Квінтове коло тональностей.	10	2	4	4	10	2	2	6
Тема 5. Енгармонізм звуків і тональностей. Тональності однойменні і паралельні. Тони і півтони діатонічні і хроматичні. Транспозиція. Транспонування ступеневе і інтервальне.	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 6. Особливі діатонічні лади. Особливі діатонічні лади: 7-ступеневі і 5-ступеневі. Збільшений і зменшений лади. Цілотонова гама. Українські лади.	10	-	2	8	10	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	40	6	12	22	40	4	2	34
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МУЗИЧНА МОРФОЛОГІЯ. РИТМ.								
Тема 7. Ритм. Метр. Розмір. Прості і складені розміри. Правила групування тривалостей у розмірах 2/4, 4/4, 3/4, 6/4. Правила групування тривалостей у розмірах 3/8, 6/8, 12/8 та винятки при групуванні. Правила групування тривалостей у розмірах (5/4, 5/8, 7/4, 7/8). Перемінні розміри.	16	2	2	12	16	-	-	16
Тема 8. Збільшення і зменшення	14	2	2	10	14	-	-	14

тривалостей в розмірах. Особливі види ритмічного ділення $2/4 < 2/2 < 2/1$; $3/8 < 3/4 < 3/2$ Групування тривалостей у вокальній (запис мелодії з текстом) та інструментальній музиці.								
Разом за змістовим модулем 3	30	4	4	22	30	-	-	30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. НОТНА ГРАФІКА								
Тема 9. Історія нотного письма. Літерні нотації. Невми. Реформа Гвідо Аретинського. Мензуральна нотація. Давньоруська знаменна нотація. Цифрові нотації.	6	-	-	6	6	-	-	6
Тема 10. Ключі «До» (альтовий, теноровий, баритоновий ін.) Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Особливості перекладення мелодії із скрипкового ключа в альтовий. Особливості перекладення мелодії із басового ключа в теноровий. Знаки спрощення нотного письма. Знаки скорочення нотного письма. Скорочення у рукописному нотному тексті.	24	2	4	18	24	-	-	24
Разом за змістовим модулем 4	30	2	4	24	30	-	-	30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ІНТЕРВАЛИ								
Тема 11. Інтервали. Інтервали на ступенях натурального і гармонічного мажору і мінору. Побудова інтервалів від звуку з розв'язанням у всі можливі тональності. Енгармонізм інтервалів.	16	2	4	10	16	2	2	12
Тема 12. Складені інтервали. Виразові можливості інтервалів.	14	-	4	10	14	2	2	10
Разом за змістовим модулем 5	30	2	8	20	30	4	4	22
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. АКОРДИ								
Тема 13. Збільшені і зменшені тризвуки в мажорі і мінорі Альтерація акордів. Принцип побудови та розв'язання.	14	2	4	8	14	2	2	10
Тема 14. Домінантовий септакорд. Зменшений септакорд і його обернення від звуку. Малий мінорний септакорд і його обернення від звуку. Принципи побудови, обернення та розв'язання.	16	2	4	10	16	2	2	12
Разом за змістовим модулем 6	30	4	8	18	30	4	4	22
Усього годин	180	20	40	120	180	12	10	158

5. Теми лекцій

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Вступ. Основні художні закономірності музики. Музичний звук та його властивості. Звук як фізичне явище. Висота звуку (частота коливань). Сила звуку (амплітуда)	-	-

	коливань). Тембр звука (фарби звука). Тривалість звука (тривалість коливань). Резонанс.		
2	Тема 2. Музична система. Натуральний звукоряд. Регістри. Октави. Мажорний лад і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди.	2	-
3	Тема 3. Мінорний лад (три види) і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Стійкі і нестійкі ступені. Головні та побічні ступені. Головні та побічні функції. Основні та змінні функції.	2	2
4	Тема 4. Квінтове коло. Літерне позначення звуків і тональностей. Мажорні тональності. Мінорні тональності. Енгармонізм тональностей. Квінтове коло тональностей.	2	2
5	Тема 5. Енгармонізм звуків і тональностей. Тональності однойменні і паралельні. Тони і півтони діатонічні і хроматичні. Транспозиція. Транспонування ступеневе і інтервальне.	2	-
6	Тема 6. Особливі діатонічні лади. Особливі діатонічні лади: 7-ступеневі і 5-ступеневі. Збільшений і зменшений лади. Цілотонова гама. Українські лади.	-	-
7	Тема 7. Ритм. Метр. Розмір. Прості і складені розміри. Правила групування тривалостей у розмірах 2/4, 4/4, 3/4, 6/4. Правила групування тривалостей у розмірах 3/8, 6/8, 12/8 та винятки при групуванні. Правила групування тривалостей у розмірах (5/4, 5/8, 7/4, 7/8). Перемінні розміри.	2	-
8	Тема 8. Збільшення і зменшення тривалостей в розмірах. Особливі види ритмічного ділення $2/4 < 2/2 < 2/1$; $3/8 < 3/4 < 3/2$. Групування тривалостей у вокальній (запис мелодії з текстом) та інструментальній музиці.	2	-
9	Тема 9. Історія нотного письма. Літерні нотації. Невми. Реформа Гвідо Аретинського. Мензуральна нотація. Давньоруська знаменна нотація. Цифрові нотації.	-	-
10	Тема 10. Ключі «До» (альтовий, теноровий, баритоновий ін.) Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Особливості перекладення мелодії із скрипкового ключа в альтовий. Особливості перекладення мелодії із басового ключа в теноровий. Знаки спрощення нотного письма. Знаки скорочення нотного письма. Скорочення у рукописному нотному тексті.	2	-
11	Тема 11. Інтервали. Інтервали на ступенях натурального і гармонічного мажору і мінору. Побудова інтервалів від звуку з розв'язанням у всі можливі тональності. Енгармонізм інтервалів.	2	2
12	Тема 12. Складені інтервали. Виразові можливості інтервалів.	-	2
13	Тема 13. Збільшені і зменшені тризвуки в мажорі і мінорі Альтерація акордів. Принцип побудови та розв'язання.	2	2

14	Тема 14. Домінантовий септакорд. Зменшений септакорд і його обернення від звуку. Малий мінорний септакорд і його обернення від звуку. Принципи побудови, обернення та розв'язання.	2	2
Всього		20	12

6. Теми практичних (семінарських) занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Практична робота №1	Тема 2. Музична система. Натуральний звукоряд. Регістри. Октави. Мажорний лад і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди.	4	-
Практична робота №2	Тема 3. Мінорний лад (три види) і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетра хорди. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Стійкі і нестійкі ступені. Головні та побічні ступені. Головні та побічні функції. Основні та змінні функції.	4	-
Практична робота №3	Тема 4. Квінтове коло. Літерне позначення звуків і тональностей. Мажорні тональності. Мінорні тональності. Енгармонізм тональностей. Квінтове коло тональностей.	4	2
Практична робота №4	Тема 5. Енгармонізм звуків і тональностей. Тональності однойменні і паралельні. Тони і півтони діатонічні і хроматичні. Транспозиція. Транспонування ступеневе і інтервальне.	2	-
Практична робота №5	Тема 6. Особливі діатонічні лади. Особливі діатонічні лади: 7-ступеневі і 5-ступеневі. Збільшений і зменшений лади. Цілотонова гама. Українські лади.	2	-
Практична робота №6	Тема 7. Ритм. Метр. Розмір. Прості і складені розміри. Правила групування тривалостей у розмірах 2/4, 4/4, 3/4, 6/4. Правила групування тривалостей у розмірах 3/8, 6/8, 12/8 та винятки при групуванні. Правила групування тривалостей у розмірах (5/4, 5/8, 7/4, 7/8). Перемінні розміри.	2	-
Практична робота №7	Тема 8. Збільшення і зменшення тривалостей в розмірах. Особливі види ритмічного ділення $2/4 < 2/2 < 2/1$; $3/8 < 3/4 < 3/2$ Групування тривалостей у вокальній (запис мелодії з текстом) та інструментальній музиці.	2	-
Практична робота №8	Тема 10. Ключі «До» (альтовий, теноровий, баритоновий ін.) Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Особливості перекладення мелодії із скрипкового ключа в альтовий. Особливості перекладення мелодії із басового ключа в теноровий. Знаки спрощення нотного письма. Знаки скорочення нотного письма. Скорочення у рукописному нотному тексті.	4	-
Практична робота №9	Тема 11. Інтервали. Інтервали на ступенях натурального і гармонічного мажору і мінору. Побудова інтервалів від звуку з розв'язанням у всі можливі тональності. Енгармонізм інтервалів.	4	2
Практична робота №10	Тема 12. Складені інтервали. Виразові можливості інтервалів.	4	2

Практична робота №11	Тема 13. Збільшені і зменшені тризвуки в мажорі і мінорі Альтерація акордів. Принцип побудови та розв'язання.	4	2
Практична робота №12	Тема 14. Домінантовий септакорд. Зменшений септакорд і його обернення від звуку. Малий мінорний септакорд і його обернення від звуку. Принципи побудови, обернення та розв'язання.	4	2
Всього		40	10

8. Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Самостійна робота №1	Тема 1. Вступ. Основні художні закономірності музики. Музичний звук та його властивості. Звук як фізичне явище. Висота звуку (частота коливань). Сила звуку (амплітуда коливань). Тембр звуку (фарби звуку). Тривалість звуку (тривалість коливань). Резонанс.	6	6
Самостійна робота №2	Тема 2. Музична система. Натуральний звукоряд. Регістри. Октави. Мажорний лад і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетракорди.	8	14
Самостійна робота №3	Тема 3. Мінорний лад (три види) і його елементи: ступені, їх тяжіння, розв'язання, тетракорди. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Стійкі і нестійкі ступені. Головні та побічні ступені. Головні та побічні функції. Основні та змінні функції.	4	8
Самостійна робота №4	Тема 4. Квінтове коло. Літерне позначення звуків і тональностей. Мажорні тональності. Мінорні тональності. Енгармонізм тональностей. Квінтове коло тональностей.	4	6
Самостійна робота №5	Тема 5. Енгармонізм звуків і тональностей. Тональності однойменні і паралельні. Тони і півтони діатонічні і хроматичні. Транспозиція. Транспонування ступеневе і інтервальне.	6	10
Самостійна робота №6	Тема 6. Особливі діатонічні лади. Особливі діатонічні лади: 7-ступеневі і 5-ступеневі. Збільшений і зменшений лади. Цілотонова гама. Українські лади.	8	10
Самостійна робота №7	Тема 7. Ритм. Метр. Розмір. Прості і складені розміри. Правила групування тривалостей у розмірах 2/4, 4/4, 3/4, 6/4. Правила групування тривалостей у розмірах 3/8, 6/8, 12/8 та винятки при групуванні. Правила групування тривалостей у розмірах (5/4, 5/8, 7/4, 7/8). Перемінні розміри.	12	16
Самостійна робота №8	Тема 8. Збільшення і зменшення тривалостей в розмірах. Особливі види ритмічного ділення $2/4 < 2/2 < 2/1$; $3/8 < 3/4 < 3/2$. Групування тривалостей у вокальній (запис мелодії з текстом) та інструментальній музиці.	10	14
Самостійна робота №9	Тема 9. Історія нотного письма. Літерні нотації. Невми.	6	6

робота №9	Реформа Гвідо Аретинського. Мензуральна нотація. Давньорусьська знаменна нотація. Цифрові нотації.		
Самостійна робота №10	Тема 10. Ключі «До» (альтовий, теноровий, баритоновий ін.) Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Особливості перекладення мелодії із скрипкового ключа в альтовий. Особливості перекладення мелодії із басового ключа в теноровий. Знаки спрощення нотного письма. Знаки скорочення нотного письма. Скорочення у рукописному нотному тексті.	18	24
Самостійна робота №11	Тема 11. Інтервали. Інтервали на ступенях натурального і гармонічного мажору і мінору. Побудова інтервалів від звуку з розв'язанням у всі можливі тональності. Енгармонізм інтервалів.	10	12
Самостійна робота №12	Тема 12. Складені інтервали. Виразові можливості інтервалів.	10	10
Самостійна робота №13	Тема 13. Збільшені і зменшені тризвуки в мажорі і мінорі Альтерація акордів. Принцип побудови та розв'язання.	8	10
Самостійна робота №14	Тема 14. Домінантовий септакорд. Зменшений септакорд і його обернення від звуку. Малий мінорний септакорд і його обернення від звуку. Принципи побудови, обернення та розв'язання.	10	12
Всього		120	158

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Словесні – розповідь, пояснення, бесіда, обговорення, вербалізація змісту художніх творів, робота з підручниками та посібниками;

наочні – ілюстрування, демонстрування (презентація (виконання) музичних творів, музично-педагогічних ігор, квестів тощо), художнє ілюстрування словесних пояснень, наочно-слуховий метод, наочно-зоровий метод, метод рухової наочності;

практичні – виконання практичних завдань, показ фрагментів уроків з використанням технологій; інтерактивні методи (фасилітована дискусія, проблемне навчання, коопероване навчання, метод проєктів, робота в групах, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо);

дослідницькі – самостійне виокремлення та визначення здобувачем проблеми, формулювання і знаходження методів її розв'язання, уміння аналізувати, порівнювати та оцінювати отримані результати, робити висновки й узагальнення, усвідомлювати провідні поняття й ідеї, а не отримувати їх готовими (ділова гра, гейміфікація, тощо);

інноваційні – забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу, а саме, комп'ютерна підтримка освітнього процесу (впровадження хмарних технологій), fan-опитування, метод лінгвізації.

11. Засоби оцінювання

Розподіл балів, що присвоюються студентові упродовж вивчення освітнього компонента «Теорія музики і Сольфеджіо» (поточний контроль)

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1	Робота на практичному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії та ін.)	5	12	60
2	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	5	14	70
3	Виконання модульної контрольної роботи	10	6	60
4	Всього			190
Усього без урахування коефіцієнта 190 балів (190:50=3,8). Коефіцієнт (3,8)				
5	Підсумковий контроль – екзамен	50	1	50

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 35 до 50 балів, тобто сума балів за виконання усіх завдань з урахуванням коефіцієнта.

Максимальна кількість підсумкових балів становить:

– **190 балів** за період роботи до екзамену, що прирівнюється до **50 балів** з урахуванням коефіцієнта (3,8);

– **50 балів** – за складання екзамену без урахування коефіцієнта.

Максимальний рейтинговий показник – 100 балів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти (поточний контроль)

Види робіт	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6		Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Підсумковий тест (екзамен)
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
ПР	-	5	5	5	5	5	5	5	-	5	5	5	5	5	60	
СР	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	70	
МКР	10		10				10		10		10		10		60	
Всього															190/3,8=50	50

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (поточний контроль)

A «Відмінно» (4,75...5,0) - високий рівень виконання навчальної програми включає:

➤ вільне володіння теоретичним матеріалом: основними положеннями, термінологією, бездоганне знання правил;

➤ сформованість умінь безпомилкового інтонування музичних прикладів, у тональності та від звуку вгору та вниз ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, різного типу секвенцій;

➤ сформованість умінь безпомилкового запису практичних завдань, належний темп побудови вгору та вниз, у тональності та від звуку ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, гармонічних модуляцій, різного типу секвенцій; аналітичного мислення;

- сформованість умінь аналізувати нотний текст: ладову основу, інтерваліку, акордику, форму, масштабно-тематичну структуру, каденції, тональний план, ладові, інтервально-гармонічні, ладоінтонаційні та метроритмічні особливості;
- сформованість творчих навичок: доскладання другого голосу, складання акомпанементу, імпровізації та композиції, складання власних інтервальних та акордових побудов, ритмічних диктантів, прикладів групування, написання періодів з використанням вивчених ладів, інтервалів, акордів, форм, жанрів, стилів, типів фактури; розвинуті вміння розрізняти стилістичні особливості заданого твору, порівнювати гармонічну мову різних композиторів та розрізняти типи фактури у музичних творах;

В «Добре» (4,25...4,74) - достатній рівень виконання навчальної програми:

- вільне володіння теоретичним матеріалом: основними положеннями, термінологією, знання правил;
- належний рівень сформованості умінь інтонувати музичні приклади, у тональності та від звуку вгору та вниз ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, різного типу секвенцій;
- належний рівень сформованості умінь запису практичних завдань, належний темп будування вгору та вниз, у тональності та від звуку ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, гармонічних модуляцій, різного типу секвенцій;
- сформованість умінь аналізувати нотний текст: ладову основу, інтерваліку, акордику, форму, масштабно-тематичну структуру, каденції, тональний план, ладові, інтервально-гармонічні, ладоінтонаційні та метроритмічні особливості;
- сформованість творчих навичок: доскладання другого голосу, складання акомпанементу, імпровізації та композиції, складання власних інтервальних та акордових побудов, ритмічних диктантів, прикладів групування, написання періодів з використанням вивчених ладів, інтервалів, акордів, форм, жанрів, стилів, типів фактури; сформовані вміння розрізняти стилістичні особливості заданого твору, порівнювати гармонічну мову різних композиторів та розрізняти типи фактури у музичних творах;

С «Добре» (3,75...4,24) –достатній рівень виконання навчальної програми:

- володіння теоретичним матеріалом: основними положеннями, термінологією, знання правил;
- достатній рівень сформованості умінь інтонувати музичні приклади, у тональності та від звуку вгору та вниз ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, різного типу секвенцій;
- достатній рівень сформованості умінь запису практичних завдань, належний темп будування вгору та вниз, у тональності та від звуку ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, гармонічних модуляцій, різного типу секвенцій;
- сформованість умінь аналізувати нотний текст: ладову основу, інтерваліку, акордику, форму, масштабно-тематичну структуру, каденції, тональний план, ладові, інтервально-гармонічні, ладоінтонаційні та метроритмічні особливості; наявність помилок;
- сформованість творчих навичок: доскладання другого голосу, складання акомпанементу, елементів імпровізації та композиції, складання власних інтервальних та акордових побудов, ритмічних диктантів, прикладів групування, написання періодів з використанням вивчених ладів, інтервалів, акордів, форм, жанрів, стилів, типів фактури; сформовані вміння розрізняти стилістичні особливості заданого твору, порівнювати гармонічну мову різних композиторів та розрізняти типи фактури у музичних творах; трапляються помилки;

Д «Задовільно»(3,25...3,74) - середній рівень виконання навчальної програми:

- посередній рівень володіння теоретичним матеріалом: основними положеннями, термінологією, не знання правил;

- недостатній рівень сформованості умінь інтонувати музичні приклади, у тональності та від звуку вгору та вниз ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, різного типу секвенцій;
- недостатній рівень сформованості умінь запису практичних завдань, належний темп будування вгору та вниз, у тональності та від звуку ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, гармонічних модуляцій, різного типу секвенцій;
- не сформовані уміння аналізувати нотний текст: ладову основу, інтерваліку, акордику, форму, масштабно-тематичну структуру, каденції, тональний план, ладів, інтервально-гармонічні, ладоінтонаційні та метроритмічні особливості; наявність грубих помилок;
- сформованість творчих навичок недостатня: доскладання другого голосу, складання акомпанементу, елементів імпровізації та композиції, складання власних інтервальних та акордових побудов, ритмічних диктантів, прикладів групування, написання періодів з використанням вивчених ладів, інтервалів, акордів, форм, жанрів, стилів, типів фактури; не сформовані уміння розрізняти стилістичні особливості заданого твору, порівнювати гармонічну мову різних композиторів та розрізняти типи фактури у музичних творах;

Е «Задовільно»(3,0...3,24) – посередній рівень виконання навчальної програми:

- посередній рівень володіння теоретичним матеріалом: основними положеннями, термінологією, не знання правил;
- недостатній рівень сформованості умінь інтонувати музичні приклади, у тональності та від звуку вгору та вниз ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, різного типу секвенцій;
- недостатній рівень сформованості умінь запису практичних завдань, належний темп будування вгору та вниз, у тональності та від звуку ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, гармонічних модуляцій, різного типу секвенцій; трапляються грубі помилки;
- сформованість умінь аналізувати нотний текст недостатня: ладову основу, інтерваліку, акордику, форму, масштабно-тематичну структуру, каденції, тональний план, ладів, інтервально-гармонічні, ладоінтонаційні та метроритмічні особливості; трапляються грубі помилки;
- не сформовані творчі навички: доскладання другого голосу, складання акомпанементу, елементів імпровізації та композиції, складання власних інтервальних та акордових побудов, ритмічних диктантів, прикладів групування, написання періодів з використанням вивчених ладів, інтервалів, акордів, форм, жанрів, стилів, типів фактури; не сформовані уміння розрізняти стилістичні особливості заданого твору, порівнювати гармонічну мову різних композиторів та розрізняти типи фактури у музичних творах;

FX «Незадовільно» (2,5...2,99) – низький рівень виконання навчальної програми:

- поверховий рівень володіння теоретичним матеріалом: основними положеннями, термінологією, не знання правил;
- незадовільний рівень сформованості умінь інтонувати музичні приклади, у тональності та від звуку вгору та вниз ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, різного типу секвенцій;
- незадовільний рівень сформованості умінь запису практичних завдань, повільний темп будування вгору та вниз, у тональності та від звуку ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, гармонічних модуляцій, різного типу секвенцій; аналітичного мислення; студент допускає грубі помилки;
- не сформовані уміння аналізувати нотний текст: ладову основу, інтерваліку, акордику, форму, масштабно-тематичну структуру, каденції, тональний план, ладів, інтервально-гармонічні, ладоінтонаційні та метроритмічні особливості; наявність грубих помилок;
- не сформовані творчі навички: доскладання другого голосу, складання акомпанементу,

елементів імпровізації та композиції, складання власних інтервальних та акордових побудов, ритмічних диктантів, прикладів групування, написання періодів з використанням вивчених ладів, інтервалів, акордів, форм, жанрів, стилів, типів фактури; не сформовані вміння розрізняти стилістичні особливості заданого твору, порівнювати гармонічну мову різних композиторів та розрізняти типи фактури у музичних творах;

F «Незадовільно» (2,0...2,49) – низький рівень виконання навчальної програми:

- незадовільний рівень володіння теоретичним матеріалом: основними положеннями, термінологією, не знання правил;
- незадовільний рівень сформованості умінь інтонувати музичні приклади, у тональності та від звуку вгору та вниз ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, різного типу секвенцій;
- незадовільний рівень сформованості умінь запису практичних завдань, неналежний темп будування вгору та вниз, у тональності та від звуку ладів, інтервальних та акордових побудов у три-чотириголосному викладі, гармонічних модуляцій, різного типу секвенцій;
- не сформовані вміння аналізувати нотний текст: ладову основу, інтерваліку, акордику, форму, масштабно-тематичну структуру, каденції, тональний план, ладіві, інтервально-гармонічні, ладоінтонаційні та метроритмічні особливості;
- не розвинені творчі навички: доскладання другого голосу, складання акомпанементу, елементів імпровізації та композиції, складання власних інтервальних та акордових побудов, ритмічних диктантів, прикладів групування, написання періодів з використанням вивчених ладів, інтервалів, акордів, форм, жанрів, стилів, типів фактури; не сформовані вміння розрізняти стилістичні особливості заданого твору, порівнювати гармонічну мову різних композиторів та розрізняти типи фактури у музичних творах.

Результати навчання, отримані здобувачами вищої освіти у неформальній чи інформальній освіті, визнаються згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ <https://cutt.ly/rkfLhPH> та Положенням про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ <https://cutt.ly/GkfLtmw>

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю (екзамену) здійснюється за умови накопичення здобувачем вищої освіти прохідного балу – 35. Підсумковий контроль здійснюється у формі усного екзамену.

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати максимум 100 балів (50 балів – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100,$$

де $3K_1, 3K_2, 3K_3, 3K_4, \dots$ – залікові кредити або теми;

m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – коефіцієнт;

50 балів – екзамен.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма темами (ЗК), та ділиться на коефіцієнт (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала та критерії оцінювання відповіді студента на екзамені з освітнього компонента «Теорія музики та сольфеджіо» (підсумковий контроль)

Кількість балів	Критерії
45 – 50	Відмінне володіння теоретичними й методичними знаннями з курсу. Грунтовна і повна відповідь на 3 питання екзаменаційного білета. Уміння вільно виконувати практичні завдання з відповідних тем, передбачених навчальною програмою. Знання основної і додаткової літератури з дисципліни. Прояв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань і вмінь.
40 – 44	Демонстрація студентом повних, систематичних знань із дисципліни. Успішне виконання практичних завдань з відповідних тем. Знання основної і додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення й оновлення знань. Наявність у відповіді студента незначних помилок.
35 – 39	В загальному вірне виконання екзаменаційних завдань з певною кількістю суттєвих помилок.
30 – 34	Демонстрація знань основного матеріалу курсу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності. Поверхова обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у відповіді на екзаменаційні питання, але студент спроможний усунути їх за допомогою викладача.
25 – 29	Відповідь студента на питання екзаменаційного білета задовольняє мінімальні вимоги з навчальної дисципліни.
20 – 24	Відповідь студента поверхова, знання з курсу фрагментарні, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Студент має можливість повторного складання екзамену.
1 – 19	Студент показав незадовільний рівень знань та неспроможність до фахової діяльності після закінчення ЗВО (потребує обов'язкового повторного вивчення курсу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D	задовільно	
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

- Програма навчальної дисципліни «Теорія музики і сольфеджіо»;
- тексти лекцій;
- методичні рекомендації до самостійної роботи студентів;
- навчально-методичні посібники й підручники;
- нотний матеріал для проведення практичних занять;

- музичні інструменти;
- наочність;
- відео- та аудіозаписи майстер-класів відомих педагогів.

14. Рекомендована література **Базова література**

1. Афоніна О. С. Сольфеджіо 6. клас : Навч. посібник. К. : Нотне видавництво «Мелосвіт», 2015.
2. Лютько Л. П. Теорія музики I курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпро : Ліра, 2017. 100с.
3. Лютько Л. П. Теорія музики IV курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпро : Ліра, 2019. 116с.
4. Лютько Л. П. Теорія музики II курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпропетровська академія музики ім. М.Глінки, 2018. 112с.
5. Лютько Л. П. Теорія музики III курс : навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпропетровська академія музики ім. М.Глінки, 2019. 108с.
6. Одноголосні диктанти на основі популярних мелодій естрадної та джазової музики. Комплекс навчально-методичного забезпечення для музичної школи (музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу, школи естетичного виховання). / Упор. : А. А. Бібко, Н. М. Портна, Ж. В. Борисевич, Г. В. Дюміна, М. В. Кочарян, Л. М. Лисенко, Л. О. Федорова, Г. О. Юріна. К. : ДМЦНЗКМ, 2016.
7. Смаглій Г. А. Основи теорії музики : підруч. Х. : Факт, 2015. 325с.
8. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.1. Харків: Факт, 2015
9. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.2. Харків: Факт, 2015
10. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.3. Харків: Факт, 2016
11. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.4. Харків: Факт, 2016
12. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.5. Харків: Факт, 2018
13. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.6. Харків: Факт, 2008, 2010, 2019
14. Фурдуй Ю. В. Теорія музики: навчальний посібник для викладачів музичної школи. I рівень, II частина. Дніпро: ЛПРА, 2019. 176 с.
15. Фурдуй Ю. В. Теорія музики: навчальний посібник для викладачів музичної школи. I рівень, I частина. Дніпро: ЛПРА, 2019. 160 с.

Допоміжна

1. Алексеев Б. Мясоєдов А. Элементарная теория музыки [Текст]. М.: Музыка, 1986. 240с.
2. Андреева О. Основы музыкальной грамоты [Текст]. Вид. 5-те випр. і допов. К. : Музична Україна, 1993. 136 с. : нот.
3. БарськаЗ. Барви української народної пісні[Текст]: хрестоматія. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004.– 180 с.
4. Вахромеев В. Элементарная теория музыки [Текст]. М.: Музыка, 1975.354с.
5. Виноградов Г. Элементарная теория музыки и сольфеджио [Текст] : навчальний посібник. Ч. 1-2. К. : Музична Україна, 1969. 198,[2]с.
6. Ганзіна Т. Правила з елементарної теорії музики [Текст] : посібник для учнів музичних шкіл та шкіл мистецтв. К. : Мелосвіт, 2002. 76 с.38
7. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики [Текст] : навчальний посібник. Харків : Фактор, 2004. 352с.
8. Калинина Г.Ф. Сольфеджио. Рабочая тетрадь. 1,2,3,4,5,6,7. М., 2000. 33с.
9. Красинская Л., Уткин В. Элементарная теория музыки, [3-е изд.]. М.: Музыка, 1983. 300 с.,нот.Ладухин М. Одноголосное сольфеджио. М. : Музыка, 1984. 46с.

10. Павлюченко С. Елементарна теорія музики [Текст] : посіб. для муз. шк. та уч-щ. К. : Музична Україна, 1980. 158, [2]с.
11. Побережна Г. І. Загальна теорія музики [Текст] : підручник. К. : Вища школа, 2004. 303 с. :іл.
12. Поляковська С. П. Використання довідникових матеріалів з музичної грамоти [Текст] : для абітурієнтів вищ. навч. закладів культ. і мистецтв I-II рівнів акред.. Вінниця : Нова Книга, 2012. – 40с.
13. Поплавська Ю. О. Методика навчання музичної грамоти в початковій школі [Текст] : навчально-методичний посібник.3-тє змінєне та допов. – Вінниця : Нова книга, 2007. 128с.
14. Смаглій Г. А. Основи теорії музики [Текст] : [підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтв], 2-ге вид., допов. і переробл. Х. : Факт, 2001. 384с.
15. Смаглій Г. А., Маловик Л. В. Основи теорії музики : підруч. Х. : Факт, 1998. 231с.
16. Способин И. В. Элементарная теория музыки [Текст] : учеб. для муз. уч-щ. Изд. 8-е. – М. : Музыка, 1984. 199 с. : нот.
17. Упражнения по элементарной теории музыки [Текст] : учеб. пособие / [авт.- сост.: Н. Ю. Афонина, Т. Е. Бабанина, С. Е. Белкина и др.]. Л. : Музыка, 1986. 176 с.
18. Фридкин Г. Практическое руководство по музыкальной грамоте. М., 1981. 143с.
19. Фролова Ю.В. Сольфеджио 1,2,3,4,5,6,7. Ростов-на-Дону: Феникс, 2007. 109 с.
20. Фурдуй Ю. В. Теорія музики: робочий зошит для учнів музично школи. I рівень, II частина. Дніпро: ЛІРА, 2019. 148 с.
21. Фурдуй Ю. В. Теорія музики: робочий зошит для учнів музичної школи. I рівень, I частина. Дніпро: ЛІРА, 2019. 120 с.
22. Фурдуй Ю., Бондаренко А., Карпенко С., Шишлянкова Т., Лимарев О. РИТМ. Збірник вправ. Дніпро: Ліра, 2019. 165 с.
23. Фурдуй Ю., Кулак Н., Король К., Грудницький В., Жук А., Фоміна А., Думінська В., Шифріна В., Давидкіна А. РИТМ. Збірка вправ. Дніпро: Ліра, 2019. 96 с.
24. Хвостенко В. Сборник задач и упражнений по элементарной теории музыки [Текст] . М. : Музыка, 1973. 285с.
25. Шип С. Музична форма від звуку до стилю [Текст] : навчальний посібник. К. : Заповіт, 1998. 367, [1]с.
26. Юцевич Ю. Є. Музыка [Текст] : словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2003. 352с

Інформаційні ресурси

- 27.Сольфеджіо у смартфоні: роздуми педагога-початківця. Режим доступу : <http://mus.art.co.ua/solfedzhio-u-smartfoni-rozdumy-pedahoha-pochatkivtsya/>
- 28.Електронна бібліотека «Культура України». Музична грамота Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=1235>
- 29.<http://bdpu.org/>
- 30.<http://bdpu.org/library.html>
- 31.http://bdpu.org/primary_education.htm
- 32.<http://rutracker.org/forum/viewtopic.php>
- 33.http://as-sol.net/index/poleznye_ssyliki/0-8
- 34.http://golota.kiev.ua/soft_mozart/solfedjio_online.html
- 35.<http://borovik.ucoz.ua/index/0-4>
- 36.<http://www.ippolitovec.ua/toeriya-muzyki/Solfedgio/>
- 37.<http://intoclassics.net/news/2011-06-19-19793>